

НАСТАВНИКЪ

ЗА

УЧИТЕЛИ И РОДИТЕЛИ

ИЗЛИЗА ВСЪКА НЕДѢЛЯ

Годишна цѣна дванайсетъ лева
или 60 гр., шестмѣсечна шестъ
лева или 30 гр., отдѣленъ брой
30 стотинки, безъ приложеніето

№ 6.

Подписката се приема въ редак-
ціята при типографіята
на Р. И. Блъскова
въ Варна.

Варна, 29-й Октомврий 1880 год.

СЪДЪРЖАНИЕ: Кратки педагогически свѣдѣнія за народнитѣ учители (Про-
дълженіе). --- Естествениитѣ науки (Край). --- Полженіето на Народ-
ніа Учитель. --- Длъжността на родителитѣ. --- Познай себе си (за
женитѣ). --- Разни.

Кратки педагогически свѣдѣнія за народнитѣ учители.

(Допълненіе къмъ урокъ III.)

I. Кучето.

1. Учителя накарва ученицитѣ да разкажатъ, всичко, което тѣ знаятъ за кое да е пзвѣстно на тѣхъ куче, въобще. Всяко дѣте разказва туй, което знае. Учителя обръща вниманіето на дѣцата не върху туй, което тѣ вече знаятъ за кучето, а което забравили да разкажатъ.

2. Подиръ това учителя показва на ученицитѣ мусурата на кучето, а ако я нѣма, то изображеніето и въ голѣмъ размѣръ. Главата (черепа) на кучето, а тѣй сжщо и коститѣ му или цѣлія скелетъ сжщо показва на дѣцата въ натура или на изображеніе.

3. Учителя накарва дѣцата внимателно да са заглеждатъ къмъ туй, което тѣ виждатъ.

4. Когато дѣцата тихо и внимателно са заглеждатъ на мусурата или на изображеніето, то учителя ги пита за туй, какво сж видѣли и забѣлѣжили. Ученицитѣ разказватъ всичко, което сж забѣлѣжили, всякой отдѣлно, като излагатъ всичко, за което говорятъ съ пълни предложенія, а не съ отрывочни думи, и съ правилна интонація. Ако предложеніето е изказано неправилно или съ не намѣсто удареніе, то учителя поправя и накарва дѣцата да повторятъ предложеніето, най-напредъ всѣкое отдѣлно, а послѣ всичкитѣ съ гласъ.

5. Подирѣ, по този начинъ дѣцата заглеждатъ къмъ всяка отдѣлна частъ начучела, или скелета или на изображеніето на кучето и разказватъ за тѣхъ подъ ръководството на учителя.

а) Главнитѣ части на кучето :

Глава, вратъ (шія). трупъ, опашка, крака; частитѣ на главата : тегли, чело, око, носъ, уста, уши.

Частитѣ на труна : сърце, грѣбъ, едната страна на сърцето (корема). другата, долната частъ на сърцето, преднята и заднята части на труна ; преднята, среднята и заднята части на гърба.

Нозѣтѣ и тѣхнитѣ части : преднитѣ и заднитѣ нозѣ ; преднія дѣсенъ и лѣвъ кракъ, заднія дѣсенъ и лѣвъ кракъ, ребро, долната частъ на крака или ходилото. Частитѣ на ходилото : пета, стъпало, прѣсти.

Части на опашката : основаніето на опашката, срединна и край.

Частитѣ на окото : Вежди, долнитѣ и горнитѣ клепки и члечина (зеница).

Частитѣ на устата ; долни и горни устни (бърни, джюки), долия и горня челюсть, небцето, языка, жбѣтѣ, вѣщитѣ.

б) Назначеніето на всякой отъ тѣзи части.

Съ очитѣ животното вижда, съ ушитѣ слуша, съ носа

мирише, съ языка и небцето осѣща вкуса, съ всичкитѣ части на тѣлото осезава. Очитѣ, ушитѣ, носа, языка и устата сж орждія на чувствата. Кучето, по този начинъ, има петъ чувства: зрѣніе, слухъ, обоняніе (мирисаніе), вкусъ и осезаніе.

Съ жбитѣ кучето джвче храната, съ устата лае, съ краката ходи и бѣга. Позѣтѣ са наричатъ орждія на движеніето.

с) Храната на кучето.

Кучето ѣде мѣсо, хлѣбъ, оовощіе, съ една рѣчь почти сичко, съ което са храни человекъ; обичното му ястіе е суровото мѣсо. То е плѣтоядно животно. Остритѣ предни жби на кучето помагатъ му за джвчаніе на мѣсото.

д) Качеството на кучето и ползата, която принася то на человекъ.

Кучето са отличава съ вѣрность и понятливость обича обществото на человекъ, знае и обича господаря си, слуша го и е готово да го защити отъ всяко нападеніе.

Домашнето куче запазва и варди дома на господаря си денѣ и нощѣ.

2. Котката.

Жбитѣ у нея сж остроконачни и остри, когтѣтѣ ѣ тѣй сжщо остри. Котката е животно, плѣтоядно и хищно. Тя лови, ѣде мишки и пѣлхове, а тѣй сжщо тя лови птици въ полето, къмъ тѣхъ тя знае масторски да са хвърга и лесно да ги хваца. Въобще, котката са отличава съ хитрость, коварство и пѣргавость.

3. Сравненіе между котката и кучето.

Еднакви признаци: у двѣтѣ по една глава, по двѣ очи и проч у двѣтѣ главата е напредъ, а опашката отзадъ, краката отдоло. гърба отгорѣ и проч...., и котката и кучето сж еднакво домашни животни, ѣджѣ мѣсо и пр.

ЗАБЪЛЪЖКА. По този начинъ са разгледватъ другитѣ четвероноги, домашни животни, както: Коня, кравата, свинята, овцата, козата и др. когато са разгледва всякое отъ тѣзи животни, трѣба преимущественно да са обръща вниманіето на дѣцата на неговитѣ особености, на тѣзи признаци, съ които то са отличава отъ другитѣ животни. Трѣба тѣй скино да са обръща вниманіе на ползата, която животното принася на челоуѣка. Понататѣкъ нема да излагаме съ подробностъ разсказѣтъ за другитѣ животни, тѣй като са надѣемъ, че учителитѣ, поведени отъ изложението, ще могатъ да указватъ на дѣцата почне най-сжществениитѣ признаци на сѣко животно.

Естествениитѣ науки.

(Продълженіе и край).

Съставниитѣ части на нашето тѣло са образуватъ отъ храната и питіетата, които ний приносваме въ себѣ си отвѣнъ; всичко, отъ каквото зависи нашето сжществованіе, жилища, храна, облѣкло, оржжіе и др. так. — всичко това ний пріемаме отъ природата. Домашната побжщина инструменти, машини, нужнитѣ за приготвяніе тѣзи предмети, състоятъ отъ матеріали, които са изваждатъ отъ природата и са преобразуватъ и обработватъ съ ржката на челоуѣка, при помощта на знаніята, почеривани отъ естествениитѣ науки. Въ областта на занаятитѣ и промишленността, навредъ гдѣто са приготвя каква да е вещь за удовлетвореніе на нашитѣ потребности, ний срѣщаме почти всякога матеріали, части отъ всякитѣ три царства на природата и, разработени съ челоуѣческото искуство, което са опира на естествениитѣ науки.

Още при най-нървнитѣ, древни занятія, за които челоуѣкъ са е заелъ заради самосъхраніето си, както: скотоводство, земледѣліе, охота, необходими му сж биле нѣкой знанія за природата; нѣ тѣзи знанія сж биле твърдѣ недостатъчни и груби, та споредъ това той не е могълъ да си удовлетвори своитѣ най-необходими потребности, както трѣба. Тѣхното удовлетвореніе

ставало по-съвършено, по-разнообразно и по-достатъчно споредъ както сж са развивали естественнитѣ науки. Съ усиѣхитѣ на тѣзи науки, искусствата сж можали по-лесно и по-добрѣ да добиватъ матеріали, които имъ сж необходими за осмъществованіето на свойтѣ творенія и, освенъ това, малко по малко сж възникнали и са развили и таквизи науки, които съвършено сж основани на естество-знаніето и съставляватъ тѣй да се каже, практическото примѣненіе на естественната исторія; таквизи науки сж: *селското стопанство, лѣсовъдството, рудничеството*; тука може да се причисли и *фармакологята* т. е науката за лекарствата и самата медицина.

По този начинъ възникъ нашъ животъ въ много отношенія дължатъ своето високо развитіе на естественнитѣ науки; занаятитѣ съ своитѣ усиѣхи, търговскитѣ сношенія между различнитѣ народи и части на свѣта съ своето невѣроятнo распространеніе, удобство и бързина, и най-подиръ цѣлъ речъ на наукитѣ, които уголѣмяватъ въ практическія животъ благосъстояніето на хората, дължатъ тѣй сжщо на Естественнитѣ науки своето начало и развитіе, нъ тѣ сж дѣйствували тѣй сжщо благотѣтелно и могъществено и на общето човѣческо образование; тѣ безкрайно сж разширили кръга на човѣческитѣ познанія, освободили сж човѣка отъ много предразсѣдци и сж произвели най-щастливо промѣненіе въ цѣлія неговъ възгледъ на міра.

Всяка наука, съ която ний се занимаваме, всичко, което ний изучаваме, треба да има за своя цѣль *човѣческото образование*, образованіето на *ума и сърцето*, отъ което само и произлиза истинното нравствено достоинство и благородство.

Нъ какво може тѣй могъществено и тѣй многостранно да дѣйствува на човѣческото образование, като природата, която служи за възприемчивата душа богатъ песточникъ на най-чиститѣ и благотворни наслаждения! Природата образува и възвишава ума и

сърцето на човѣка, като открива тѣхнитѣ священи въсторги, като напѣлва всичко негово битіе съ неволно-умилненіе, както при взгляда на предметитѣ, които поражаватъ съ своята грамадность, тъй и при вида на билницата, която той (човѣкъ) тѣче съ позѣтѣ си, нѣжніа мѣхъ, що облача скалитѣ, най-маничкото животното, недостойно даже на невѣроятното зрѣніе — инфузоріята, за която водната канка е цѣль океанъ, цѣль міръ! Природата, тѣзи неясчерпаена книга, отъ всичкитѣ творенія е достъпна само на човѣческото разбиране; тя му извѣстява тайната на битіето на *создателя*. Чрезъ този цѣль човѣкъ достига истинното, високо нравствено образование, истинницитѣ на което са крѣятъ въ назвата на природата; ето най-добрата за него школа, въ нея той намира пища (храна) за ума и сърцето. Като прочита исторіята на първобитния міръ, туй постепено развитіе на органическия животъ, отъ който природата е получила своето начало и съ появяваніето на който са е довършилъ реда на твореніята. Реда на предшествовавшитѣ човѣка твореніи представлява една лѣстница, горнята стъпенъ на която заема човѣкъ, а долната — най-простото и най-несвършенното твореніе; а между тѣхъ са намира цѣла верига същества, които са усвършенствуватъ по мѣръ приближаваніето имъ къмъ горнята стъпенъ, която заема човѣкъ. На предѣла между великото минало и блестящата бѣднѣшность природата безпреривно извиква отъ гробоветѣ далекото минало, възсъздава съществуващото вече и съ това подбужда човѣка къмъ нови творенія въ областта на науката и искуството. Тѣй са стреми човѣкъ къмъ указаната нему цѣль, и чрезъ този начинъ все повече и повече са приближава къмъ истинното и правилното образование, къмъ съзнателното и истинното религиозно познаніе, Твореца и Владиката на вселенната.

г. Варна 1880 год.

Прев. Стой нъ.

Положеніето на Народния Учитель.

(Припомняване отъ инспекторската длъжностъ.)

„Комшии! Даде заповѣдь испектуро да си званемъ учителъ“, са провиква емета или нѣкой отъ селянитѣ, които едвамъ сж завърнали отъ окръж. градъ и си отпочиватъ на окирливенитѣ одрове въ общата механа, между много други събрани свои събратя, дошли ужъ за новини отъ *касабата*. Нѣкои отъ присѣтствующитѣ, наведени и съ глумнала глава посрѣщатъ това предложение съ едно душевно-сегъ, което изражава знаежъ на неособено важно и задължително. Други малко-много поопонени (надрънкани), наченватъ да развиватъ тѣй да кажа ораторството си, че *„учението ако и да е скучаво нѣщо, ама на насъ не треба много-много. Какво ще стане свѣта, ако сички сж изучимъ и станемъ писари или даскали. Кой ще оре тогава? и ми. др. които добръ характеризуватъ тѣзи частъ отъ народа, която на учението гледа, като на занаятъ т. е. да чете и пише челоуѣкъ за работата си. Такова едно убѣждение за учението, произнесено отъ устата на нѣкой *расцапанъ* или на *воденица роденъ*, тѣй подѣйствува на слушателитѣ, щото сѣкой който е мислялъ да каже нѣщо за, отбазва са и въпросътъ стави изчерпанъ. Тѣй обикновенно предписаніята или заповѣдитѣ на Инспектора са посрѣщатъ отъ селянитѣ, когато той са опита да направи нѣщо си за улучшеніето на Народното образование.*

Не са минава двѣ или три недѣли ето Ви че самси инспектора посѣщава селото. Още отъ вечерята нѣкои отъ по-разбраничитѣ постреснатъ са, по одушевятъ са, нагласяватъ да представятъ нѣщо на инспектора, което много пѣти остава само прости думи и сами по-напредъ охладяватъ отъ своето желаніе нежели другитѣ.

Въ случай че инспектора ги намѣри на механята събрани около *пукалмета*, то всички безъ исключеніе сутренѣта на *мезлиша* мълчатъ и са обѣщавати *точно* да исполнятъ сичко каквото каже Инспектора. За тѣхъ тогава и учителка (!) и ново училище да съградятъ, редовно да пращатъ дѣцата си въ

¹⁾ Въ селата, най-тежко имъ са вижда учителка.

училището и мн. др. и нищо (¹). За сичко това са съставя актъ съ имзитѣ на сички какъ дѣйствиелно говореното и общащото ще изпълнятъ безъ друго.

Подиръ заминаваніето на инспектора нѣкой (избранитѣ Училищни Настоятели) отъ селянитѣ сумясватъ са за приказкитѣ и почватъ да прехвърлятъ тогосъ-оногосъ отъ даскалитѣ, съ които тѣ сж запознати, защото имъ дѣждатъ още предъ *мурабето*. До като са нагласятъ да пишжтъ за учителъ, ето че нѣкой си *дѣланъ недодяланъ, ученъ недоученъ даскалъ* истрева са въ селото и са рекомандува, че правилъ практика дѣй години и слушалъ педагогиката въ Шуменъ. Знае да обучава дѣцата по *методіята* и за три четири мѣсеци искарва чираци, които на смѣтанъето бивали *сербезъ*. Въ неговитѣ рекоманѣции не се сторятъ пара, ако той не отиде при чорбаджіята или пъкъ при тогосъ-оногосъ отъ по-първитѣ селяни, на които приказката лесно не може да са прегърни отъ бѣмшинитѣ. Тѣй или инакъ най-подиръ вижда се работата, че учителя ще остане въ селото. Тогава привикватъ го на механята за да са услови съ нѣколко души селяни. Насѣдатъ селянитѣ и даскали на срѣща имъ, стон правъ, ако е срамежливъ. Единъ захваща тѣй: „*Е даскале! ній ще та пазаримъ за даскалъ въ селото си; ама, ако са наемашъ да ни писвашъ сичкитѣ селски смѣтки, работи, да иѣнешъ*

¹) Припомнямъ си с. Четма (Варненско) въ което, намѣрихъ сичкитѣ почти селяни натѣпкани въ двѣтѣ механи, между които стои една мизерна неизмазана колибка, кръстена школото. Особенно ма удивиха младитѣ момци, които бѣха наредени около прозорцитѣ и, натрупаши на вратата, презъ рашеткитѣ приемаха напълнената съ вино или ракія чаша. Радостта бѣше голѣма трѣтжпана думкаха и червени *кжри* на поделеквающитѣ съ хопканье иргени са развѣваха на всяко *кюше*, като позакачваха носа или мустака на окръжающитѣ и службаха, като вентеляція за пречистваніе на тежкія, вонешъ въздухъ и за расхлажданіе на зачервеннитѣ и задушени лица. По разказваніето на Народнія учителъ таково веселіе бивало сѣкога и тѣй е разваляло нѣкой трудолюбиви и богати хора, нѣото половината отъ селото са опропастило. Работнитѣ дни, казва учителя, много нхти преминавали въ мехинѣта, и като си излизали, право къмъ него отававали да му са каратъ, защо не *учалъ дѣцата* или *пжкъ защо не дошълъ въ кжщата му да напише една книга за работа*.

въ черкова и хубаво да учишъ дѣцата, тъй да та пазаряваме“..... — Други са провиква отъ далечъ: и друго има. Казватъ, че Инспекторо заповѣдалъ на даскалитѣ да гледатъ само дѣцата; ако ли и ти кажешъ да го слушашъ тогази иди си търси друго мѣсто. Ний каквото ти заповѣдаме, ако слушашъ и правишъ, тогазъ ще живѣешъ тука. Намъ много пжти Инспектора е приказвалъ, биле ни е заплашвалъ за нѣкой си работи, ама нищо не искара байря, ти насъ гледай, че са небой отъ никого.“ Учителя, ако е крайно унужденъ т. е. ако положеньето му е критическо, неволно трѣба да се съгласи, ако ще би и най-способния да бже, защото гладно не са стоп, а пѣкъ за да отиде на друго село или градъ, требатъ пари. Тогава селянитѣ захвапатъ за *мажтъ*: *е кажи, даскале, колко гроша искашъ за година, ама и едно дѣте да остане при тебѣ ти ще го учишъ чакъ до гдѣ ти излѣзе времето.*“ — Даскала поогледва са, по смислюва са и унѣ свършено (последня цена) казва „азъ искамъ .000 гроша“. Като еписани отъ приказката на даскала сичкитѣ селяни едногласно отговарятъ: *у.....у.....у.. у, какво мортуваши ти ба! Овчаритѣ, говедаритѣ, аргатитѣ, цѣла година по-дѣждъ, по-сѣбъ, аичъ не сѣдате, че пакъ сѣ по 600—700 гроша пакъ! Кажги, кажги дѣто ща бжди юса!* Даскала убитъ, страхъ го да не би да ги разгнѣви, че да остане безъ мѣсто, тихо тихо съ въздишка отговаря: „*каково да Ви кажги братя! Ви не казвате нищо ки!*“ Слѣдъ като пошушувать селянитѣ помежду си, единъ отъ тѣхъ отива при даскала съ размахана ржка и вика; „Хайде даскале, дай си ржката, отъ насъ 1500 гроша! Хемъ виднигъ ли нема да ходишъ, като овчера или говедаря покжра, ще си сѣдишъ въ школата и ще си пѣнешъ съ момчениатата.“ Горѣ долѣ спазарятъ са и хага не може да излѣзе по-много отъ 2500 гронъ. Тогава захвапатъ на савга (алдамачъ) Най-напредъ заржча даскала една ося ракія, послѣ селянитѣ отъ общитѣ пари ⁽¹⁾ заржчватъ и тѣ нѣколко

¹⁾ Въ с. Каба Сабаль (Х.-О.-И.) училищнитѣ Настоятели ми показаха въ тефтеря си статія за алдамачи и потрошени пари намѣрихъ повече отъ 180 гроша. Това било обичай, когато имъ са прише да пийнать, набѣдявать нѣкого, че има алдамачъ и обичата касса гарантира за 3—4 ося ракія.

оки. Изведнажъ са напълва механята съ хора: предишниятъ 10 души, които условваха учителя ставатъ и три и четире пети повече. Благословитъ възвратъ една презъ друга се хайрий а особено ако даскала е момъкъ. Ето една благословія: „Хади даскале, наздрави (чуватъ са), да бже хаирлія хади то.. който е пилъ отъ нашата вода не е изгъзълъ отъ нашето село и ти ще станешъ нашенецъ, гледай си само работата.

Като са свърши савгата, опредѣляватъ му кой день ще събере дѣцата и повече янно. На-жъсо, работа уншъ тръгва въ реда си. Да ли е тъй? (Слѣдва)

Бившій инспекторъ Варн. Б. Райновъ.

Длъжността на родителитъ.

Общитъ възпитателни заведения на младежитъ сж училищата. Тѣ сж необходими за всѣка една държава. защото чрезъ тѣхъ са основава бдущността и напредъка нмъ. — Дѣто сжествува божій страхъ въ приврѣменія ни животъ, тамъ има и напредъкъ. — Въспитаніето да са остави исключително само на родителитъ — то е невъзможно, цито е позволено: понеже нѣкои измежду потребнитъ свойства и епособія; — при други нѣкъ врѣме и добрата воля. Каквото не може да са достигне съ дѣтето въ домътъ, то не непременно трѣба да стане въ училището.

Добрѣ нареденитъ училища предъ дѣтето сж като едно голѣмо семейство, дѣто всѣки членъ помежду си е свързанъ съ любовъ, учителя, между тѣхъ е като най-любимія и въренъ баща, внимателно учи, пази отъ всѣко зло и ги владѣе. Училището за възпитаніе на младежитъ и за това е още полезно, защото дава такива благотворителни наклонности и упражненія, каквито домашното възпитаніе на рѣдко гпли никoga съвършенно не дава...

Ученическитъ съдружавнія най-много развиватъ душевната способность на дѣцата и влияятъ на слабитъ или ленивитъ да говорятъ и да съобщаватъ мислитъ

по между си. Прочее училището сближава дѣцата и ставатъ искрени и на непоколебаеми пріятели и отъ това първо възпитаніе зависи бъдущността на тѣхъ и на милото имъ отечество.

Всичко това за да стане, необходимо нужно е, всячески правителството да се грижи даже и да налага строго (?) Правителството е длъжно да наложи и да задължи редовното ходеніе въ училището. Това също трѣба и родителитѣ да изпълняватъ даже до съвършенното изпълненіе на училищнитѣ закони, и само тѣй ще бъдатъ съ време полезни членове на отечеството ни. — (Нящо не са разбира. Р.)

Майката е първата възпитателка и учителка на дѣтото си. Щомъ то захване да опознава и глѣда домашнитѣ блѣщеющи нѣща, щомъ издава различни гласове, разумната майка вижда, че душевната му способностъ наченва да се развива. Първитѣ опити сѣденіе, пълзеніе и проче. Майката при тѣзи опити трѣба да му помага, безъ да го насилва да ходи. — Малкитѣ дѣца отъ слушеніе на гласове — тѣ са научаватъ да ги изричатъ. Майката трѣба често и ясно да повтаря думитѣ, и до тогава дорѣ научатъ добре израженіето имъ. Това упражненіе ежедневно трѣба да повтаря за постоянното му напредваніе; думата която дѣтето мѣчно изражава треба много нѣти да повтаря. Нужно е още да се покаже на дѣтето предмета за да го добрѣ запознае, и като го вече опознае тогава не е нужно многото повтаряніе освѣтъ веднажъ.

Майката сегизъ-тогизъ нека пита дѣтето си да напменува познатитѣ нѣму прѣдмети, да разкаже опознатитѣ и употребленіето имъ. И тѣй дѣтето въ видѣ на игра опознава предмета, тѣй също и единъ отъ други може да ги различава. И само тѣй може да се сдобие дѣтето съ способността на доброто повненіе, училищнитѣ разкази лесно ще ги разумѣва, съ драго сърдце ще ги слуша и въ общинскія животъ вѣнаги ще бѣде съ зрело рѣшеніе.

Въ дѣцата рано треба да са възбуждава любовта къмъ училището.

Това е твърдѣ важенъ задатѣкъ. Много родители плашатъ дѣцата си съ училището. Ако то са не по-корава, често и щедро му казватъ: „чакай ти само, въ училището ти трѣба да идешъ, тамъ ще видешъ отъ учителя.“ И тъй вмѣсто любовъ и ревностъ да възбуждатъ, тѣ ги остудяватъ и докарватъ имъ голѣмъ страхъ отъ необходимото и свѣтото заведение. Родителитѣ трѣба да похваляватъ предъ чадата си училищното заведение. Като до стигне го 5 годишната си възраст, често да имъ говорятъ така: „Дѣте!“ ако бждешъ винаги послушливъ и чисто са държишъ, слѣдъ малко ще можешъ да ходишъ въ училището.

Дѣтето рано и редовно трѣба да са праща въ училището.

Като достигне дѣтето 6—7 год. си възраст, длѣжни сж родителитѣ да го проведатъ въ училището. Кѣсното провозданіе го прави да са не усѣща свободно въ училището; за това то безъ сърдце го посѣщава, а учителя чрѣзъ кѣсното изпровождение има двоенъ трудъ. Дѣтето ако постъпи на 6—7 год. възраст въ училището, учителя ще може постепенно да напредва. Явно е, че родителитѣ непрестано трѣба да ги проведатъ въ училището, т. е. редовно да посѣщаватъ училището. Какво слѣдствие има отъ не изпълненіето на това? дѣцата очевидно оставатъ назадъ, защото опредѣленитѣ си длѣжности не могатъ да ги изпълняватъ, както онези, които редовно и на врѣме посѣщаватъ училището; загубва ревността на ученіето, почитъта на училището и любовта му, Колко вредително дѣйствува това на дѣцата! Прочее, да на врѣдне дѣтето, нужно е, чрѣзъ родителитѣ да са подканва и възбуждава, Да го питатъ какво е

видяло въ училището; сегизъ-тогизъ да нещитватъ и отъ уроцитѣ му.

Бел. отъ Ред. Горнията статія както по съдържаніето не удовлетворява на условіята за списаніето ни. Въмѣстованіето ѝ прочее има цѣль насърдченіе на писателя за напредъ, ако иска да фигурира като нестиненъ публицистъ.

Познай себе си.

(За жената),

Сждбата е опредѣлила на жената най-голѣмата и най-тѣжката работа, да нещитнява длъжността на майка.

Жената не е обязана само да ни ражда дѣца, да ги храни съ млѣко отъ своитѣ гърди, да ги пази отъ хиляди и хиляди опасности, които ги угрожаватъ, но и да подобрява младитѣ нмѣ сърдца, като ги води по правія нжтъ и като имъ влива любовъ и добродѣтель.

Това призваніе не е лесно. Тукъ жената ни се представлява като майка, която тогасъ повече е достойна за напата честъ и почитаніе.

Истина е, че всичкитѣ майки не знаятъ своитѣ длъжности и призваніе, и не са грижатъ много за тѣхъ, като пренебрегаватъ своитѣ рожби, а има и таквизи майки, които проклинатъ сами себе си, защо съ ги родили, мжчно имъ е, и въ сърцето си ги проклинатъ; намираме доро и таквизи безерамици, бѣнто въ страха си и по нпзката си душа, олавятъ са и въ злотворство, за да удушатъ по-лесно кръвѣта въ жилитѣ нмѣ.

Но всичко това е едно исклученіе; най-многого майки иматъ въ себе хубава и възвишена наклонность спрямо своитѣ дѣца, като пзливатъ въ пълна

мѣра нежностъ и любовъ надъ тѣхъ. Но и въ тойзи случай, да речемъ, майката не изпълнява волно своитѣ длѣжности, както ѝ прилича и ако не поради собствената ѝ кривизна, ами пнакъ, зарадъ насъ. . . . И туй е цѣла истинна.

Жената на имотнія богаташъ сама не кърми своето ново-родено дѣте; кърменіето ѝ причинява хиляди неприятности, хубостъта и младостъта на изгледа, руменината на лицето, всичкото туй търпи поврѣждане и разваляніе, и то е главната причина, дѣто богатата госпожа повѣрѣва младенецътъ си въ рѣцѣтъ на една наемница. Когато ижкъ порасте предава се на варденіето и отгледваніето на домашна учителка, или пъкъ нѣкоя кѣщна (bonne) и взема подъ своето покровителствуваніе, за да деснотува господски надъ него, отгледвающецъ го, като му облагородява (!) сърдцето и като му обистрюва ума.

Какъ рѣционално таквизито Bonnes отгледватъ дѣцата по аристократскитѣ кѣщя, това ти, драгій читателю, можешъ самъ да разсѣдишъ.

Що прави бащата, мѣжътъ, а особенно майката, съпругата, сегѣ занемарява своитѣ дѣца и ги дава въ чужди рѣцѣ, за да може сама да посвѣщава златни часове за богинята на хубостъта, на славата?

Той харчи отъ влога на своитѣ доходи, купува за себе си бързи коніе, играе въ борсата, черпи си и піе съ своитѣ другари, всѣки день харчи пари за копринна и кадифе, съ сребро и злато окича дрехитѣ си, надменно играе съ разглезенитѣ и лекокраки позорищни играчки и наложници.

А, съпругата? Забравена и изоставена отъ мѣжъси, тя са радва на своята „широка“ свобода, радва се на непотрѣбно гизденіе, което съ блескавината и драгоцѣнността си заслѣнява хората, обикаля наредъ театрата, банитѣ, явнитѣ сборове и тамъ търси забавленія, като таквизи въ кѣщя веќе не може да намѣри; тя не познава домашно щастіе, родителскитѣ

наслаждениа при нея сж праздни фрази и то все поради мжховата хладнокръвностъ и вѣтрогонското му живѣніе.

Мжжъ ѿ да бѣше добъръ и истински баща, нима би са намирали таквизи дружески отношенія, при така званитѣ кавалери? — Да погледнемъ на жената отъ сръдно състояніе.

Тя не повѣрява никога, или само въ случай нужда, въ чужди ржци своето дѣтенце; тя го кърми сама, внимателно го варди, и кога порастне, тя го води сама по трънливій пѣть на живота. Таквизито жена би била добра майка, само ако нейніа мжжъ помалко мислѣше за своитѣ караніята и крамоли, а помного са грижѣше за своето обиталище.

А дѣто нема тази истинска любовь, тамъ майката занемарява своитѣ дѣца, прави по кефа си, гони нѣкакво-си златно тѣле, като са радва на благородния си животъ — даващецъ имота си за такъвъ слабъ, мжршавъ животъ.

Занемарената отъ мжжа си съируга, трѣба да търси утѣха при своитѣ дребни дѣтица. Отъ занемаряніето нѣкъ излизатъ много други несгоди, като: караніа, препиранія, а че и нѣщо друго, та зарадъ туй не е чудно, че таквизито общество става всичко друго, само не и храмъ на любовта, на любезностъта и почтеніето на единъ сиромашъ е угледъ, истинска майка тя търпи и тѣгли — въздържа са отъ найпотрѣбното, само да отгледа дѣцата си както трѣбува. По нѣкога са случава недостатѣкъ, а че и охлаждане въ къща; това тя търпи волно, като са сили денѣ и нощѣ, само за да може да даде хлѣбъ на дѣцата си, които по вечето сж по-здрави и по-весели и отъ онази, които сж родени въ палатитѣ.

(Слѣдва.)

Научаваме са че въ града ни нѣкои младежи искали да основатъ градска библиотека и испрѣводеннитѣ книги отъ Славянското и Петербургското Обществѣ шели да са предадѣтъ на тѣзи библиотеки. Ний съ радостъ съобщаваме това на читателитѣ си и желяемъ шото примѣра на Варненци да са послѣдва и отъ другитѣ наши сънародници.

Отъ Балчикъ ни пишатъ че училищніа Настоятель Рачевъ са отнасялъ тврдѣ неприлично бѣмъ народнитѣ учители, когато тѣ си искали мѣсечината. Въ потвърденіе на това ний ще приведемъ резолюціята на помѣнктія настоятель написана на вторія учителскій рапортъ. съ които му са указва § 5 отъ училищ. законъ както слѣдва: „*Ви не сте въ себѣ си!*“ Иди подиръ туй и расправай на такава глава че Министерско предписаніе гласи да са плаща редовно на учителитѣ и че за неиспълненіето на това подлежи на строга отговорностъ. Иди и търси подобрѣніе на училищата отъ такива настоятели! По добръ въ такъвъ случай безъ настоятели отъ колкото съ такива недодѣлани и едновременно епитрони.

За Инспекторъ на Народнитѣ училища въ Варненскій учебенъ Окргъ са назначи Г. Н. Шоповъ, бившій почтмейстеръ въ Варненската Почтова кантора.

Отъ много мѣста Народнитѣ учители ни пишѣтъ, че программата за първоначалнитѣ училища била мжно и непримѣнима безъ потрѣбнитѣ учебници. За по-скороинното набавяніе на тѣзи учебници добръ би било, по нашето мнѣніе, почитаемото министерство на народното просвѣщеніе да рекомандува нѣкой учебници по всичкитѣ предмети, съставени и одобрени въ другитѣ държави за превозданіе или пѣтъ съставленіе на нашитѣ книгосписатели и да обѣщае за това извѣстна награда за възнагражденіе.